



عکس: EPA

ورودی آنها گیت دارد، اما به فشرده‌گی اردوگاه‌های بیروت نیست. زمانی که وارد اردوگاه‌ها می‌شوید، پیام‌های تصویری و متنی زیادی درباره فلسطین شما را احاطه می‌کند؛ از گرافیتی‌ها تا تصاویر شخصیت‌های سیاسی، نظامی، شهدا، اسرا... حتی نام خیابان‌ها، مدارس و کوچه‌های اردوگاه معمولاً بنام روستاها و شهرهای فلسطین است و همه چیز شما را به یاد فلسطین می‌اندازد.

او در ادامه به فعالیت مؤسسات فرهنگی، هنری، ورزشی و مذهبی در این اردوگاه‌ها اشاره کرد و ادامه داد: «تمرکز اصلی این فعالیت‌ها، حفظ هویت فلسطینی است. فعالیت‌های مختلفی در این اردوگاه‌ها جریان دارد؛ مانند برخی مراکز که روی حفظ صنایع دستی و هنری و آموزش آن به نسل جدید فعالیت می‌کنند. تمرکز برخی مؤسسات هم فعالیت‌های رسانه‌ای و فرهنگی است و درباره شرایط زندگی آوارگان فلسطینی، روزهای مخصوص آنها و بزرگداشت شهدا اطلاع‌رسانی می‌کنند. در مجموع هدف آنها حفظ حافظه تاریخی و هویت فلسطینی در اذهان نسل جدید است. طرح‌های مختلفی برای نوجوانان فلسطینی در مراکز آموزشی برگزار می‌شود که هدفش تثبیت روایت فلسطینی در اذهان نسل جدید است.

رضایی به فعالیت مراکز خیریه و مؤسسات پیگیری حقوق آوارگان اشاره کرد و گفت: این مؤسسات از حق بازگشت آوارگان تا کارکردن، خرید املاک و حتی زندگی آنها را پیگیری می‌کنند. داخل اردوگاه‌ها برخی خدمات وجود دارد که مدیریت و اجرای آن با آنراست؛ از آموزش و پزشکی تا بازسازی، تامین برق و... با این حال تامین این نیازها کافی نیست. به غیر از مدارس آنرا، آموزش مقطع متوسطه اول و تحصیلات دانشگاهی بر عهده دولت لبنان است، اما محدودیت‌های زیادی برای فلسطینیان اعمال می‌شود و تحصیل برای برخی از فلسطینیان در دانشگاه‌های دولتی لبنان ممنوع است. آنها می‌توانند از دانشگاه‌های خصوصی استفاده کنند، اما هزینه گزافی برایشان دارد. در مجموع اولویت تحصیل هم با دانشجویان لبنانی است، مگر اینکه دانشجوی فلسطینی نبخه باشد. دانشجویان فلسطینی معمولاً بعد از تحصیل فرصت کار ندارند؛ چون حداقل تا سال ۲۰۲۱ حضور آنها در ۷۰ شغل ممنوع بود. این عوامل آنها را مجبور می‌کند که به اروپا و آمریکا مهاجرت کنند و کسانی که در لبنان می‌مانند هم معمولاً به شغل‌های خدماتی، مکانیکی و فروشندگی مشغول شوند.

رضایی توضیح داد که مساحت اردوگاه‌ها به نسبت جمعیت ساکن در آنها بسیار کم است و ایمنی کافی را ندارند، به ویژه در اردوگاه‌های لبنان که مانند زاغه‌ها رشد پیدا کرده‌اند: «علاوه بر کم بودن مراکز مورد نیاز، محل‌های تردد و معابر این اردوگاه‌ها نیز بسیار باریک است و گیت‌های ورودی اردوگاه‌ها به شدت کنترل می‌شوند و مشکلات زیادی برای فلسطینیان ساکن آنها ایجاد می‌کند. مشکلاتی مانند اجازه نداشتن ورود آمبولانس‌ها و ورود مصالح ساختمانی. علاوه بر این فلسطینیان در لبنان بیمه درمانی هم ندارند و درمان آنها از طریق کلینیک‌ها صورت می‌گیرد که در آنها هم خدمات بسیار کمی ارائه می‌شود. آنرا نیز به فلسطینیان اجازه نمی‌دهد در مراکز وابسته به این مرکز حرکتی مرتبط به فلسطین انجام دهند و در نتیجه سرپیچی‌هایی که انجام شده، برخی از خدمات آنها قطع شده است.»

رضایی درباره تفاوت شرایط زندگی در کمپ‌های اردن، لبنان و سوریه نیز توضیح داد و گفت: «فلسطینیان در اردن و سوریه بر خلاف لبنان از نظر حقوقی، شهروند حساب می‌شوند و دو پاسپورت موقت دائم دارند. در لبنان حقوق شهروندی به سختی به آوارگان فلسطینی تعلق می‌گیرد و خودشان می‌گویند که نگاه نژادپرستانه‌ای از طرف مردم نسبت به آنها وجود دارد که البته بیشتر از طرف گروه‌های راست‌گرای مسیحی است که در این کشور حضور دارند.» او به مشکلات متعدد حقوقی آوارگان فلسطینی در لبنان هم اشاره کرد و ادامه داد: یکی از نمونه‌های آن نداشتن اجازه برای خرید خانه و قوانین مربوط به ارث است. تعبیر خودشان این است که ما مانند پناهنده‌های سیاسی در این کشور زندگی می‌کنیم و لبنان موضوع فلسطین را از حالت اجتماعی و انسانی آن خارج کرده است. رضایی درباره ویژگی‌های بازار روستای فلسطینیان ساکن اردوگاه توضیح داد و گفت: یکی از فلسطینیان ساکن لبنان در تعبیری می‌گفت، از زمان متعالی ما این است که سعی کنیم زندگی کنیم و در جنگ بمیریم.

۷ میلیون آواره محروم از حق پناهندگی

فعالان حوزه فلسطین از وضعیت اردوگاه‌های آوارگان می‌گویند

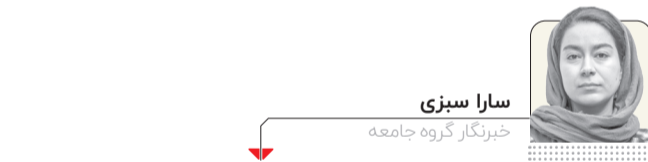
مقصد ادغام شوند، آنها خواستار ادغام نیستند، بلکه پناهندگی رایک دوره می‌بینند و خواستار بازگشت‌اند. «الشتات» به معنی اخراج گسترده، خالی از سکنه کردن سیستماتیک و حذف مظاهر تاریخ فرهنگی آنهاست. بنابر آمار «آنرا» یا همان (آژانس کاریابی و امداد رسانی برای آوارگان فلسطینی در خاور نزدیک) ۵۸ کمپ یا اردوگاه رسمی در اردن، لبنان و سوریه برای فلسطینیان وجود دارد و طبق آمارهایی که به دست آوردیم، از هر سه پناهنده فلسطینی، یک نفر در این کمپ‌ها زندگی می‌کند. این افراد تلاش می‌کنند هویت خود را حفظ کنند و در آن جامعه ادغام نشوند. شکل‌گیری مقاومت فلسطین از اردن و به واسطه مهاجران فلسطینی حاضر در این کشور آغاز می‌شود که بعد از جنگ شش روزه و آن احساس حقارتی که شکل می‌گیرد آغاز می‌شود و بعد از آن مقاومت در سال ۱۹۷۱ از اردن به لبنان منتقل می‌شود.

قدیمی به تفاوت‌های میان نسل‌های اول و دوم فلسطینیان مهاجر هم اشاره کرد و گفت که نسل اول مهاجران، کشور مبدأ را می‌شناسد و می‌داند برای چه تلاش می‌کند و نسل‌های بعدی، بنابر حافظه تاریخی خانواده خود یک مفهوم را جست‌وجو می‌کند. طبق مفهوم مهاجرت استعماری که ایلیان پایه مطرح می‌کند، فلسطین در روند ادامه مهاجرت‌های استعماری است. استعمار دو کار انجام می‌دهد: اول تاریخ‌زدایی و دوم ناسان‌نمایی است تا هویت انسانی را از آنها بگیرد.

مادر بازنمایی رسمی‌ای که از فلسطین داریم، باید بدانیتم تصویری که از آنها بازنمایی می‌شود، چیست؟ چه روایت‌های دیگری دارند و یک ایرانی چه نسبتی با این روایت‌ها دارد؟ کسی که در کمپ‌ها زندگی می‌کند در وهله اول یک انسان است و عملیات دارد، اما وقتی رنج و شرایط زندگی آدمی را به یک کالا تبدیل می‌کنیم که فقط ترحم بخیریم، در بهترین حالت آنها را به کالای رنج تبدیل می‌کنیم. در این شرایط دیگر نمی‌دانیم آنها چه جریانی را رقم می‌زنند و چطور به این مسئله‌نگاه می‌کنند؟

تلاش برای حفظ هویت جمعی

در ادامه پریسا رضایی، دانشجوی دکتری اندیشه سیاسی و فعال حوزه فلسطین، درباره تجربه خود از حضور در اردوگاه‌های فلسطینیان در لبنان و سوریه و مشاهداتش گفت: من اولین بار در سال ۹۴ با مفهوم اردوگاه‌های فلسطینی آشنا شدم. در لبنان ۱۷ اردوگاه وجود دارد که در حال حاضر ۱۲ اردوگاه فعال است. این مراکز هم مدل‌های مختلفی دارند، هم برخی از آنها معمولاً اردوگاه‌هایی که مانند زاغه‌ها و حلبی‌آبند؛ خانه‌هایی فشرده و کوچک‌های تنگ و تاریک، همچنین رفت‌وآمد به این اردوگاه‌ها محدودیتی ندارد. برخی اردوگاه‌ها در شمال لبنان یعنی منطقه طرابلس و جنوب آن اکثراً محدودیت رفت‌وآمد دارند و محدوده اردوگاه محصور شده و



سارا سبزی

خبرنگار گروه جامعه

«در جهان ۱۰۰ میلیون آواره داخلی و جهانی وجود دارد، اما آمارهای مربوط به پناهندگان فلسطینی در آنها در نظر گرفته نمی‌شود»؛ این بخشی از روایتی است که فعالان حوزه فلسطین و پژوهشگران حوزه مهاجرت درباره وضعیت پناهندگان فلسطینی می‌گویند. در یکی از تازه‌ترین گزارش‌های کمیساری عالی پناهندگان سازمان ملل، تاکید شده است که به دلیل افزایش جنگ، خشونت و بلایای طبیعی در سراسر جهان، بیش از ۱۲۰ میلیون نفر تا ماه مه امسال از وطن خود گریخته‌اند یا آواره شده‌اند. برآوردهای این کمیساری تا ژوئن سال ۲۰۲۳ نشان می‌دهد که پناهندگان تحت پوشش کمیساری عالی ۲۴/۹ میلیون نفر، پناهندگان فلسطینی تحت پوشش آنرا (آژانس امداد رسانی و کاریابی برای بیجاشدگان فلسطینی در خاور نزدیک) ۵/۹ میلیون نفر، بیجاشدگان داخلی حدود ۶۲ میلیون و ۵۰۰ هزار نفر، پناهنجویان ۵/۴ میلیون نفر و دیگر افراد نیازمند به حمایت بین‌المللی ۵/۲ میلیون نفر است. حالا در این شرایط وضعیت حمایت‌های بین‌المللی از فلسطین که به نام بزرگترین جمعیت بی تابعیت جهان نیز شناخته می‌شوند، چطور است و در کمپ‌های آوارگان فلسطینی که بیش از نیم قرن از فعال شدن آنها گذشته، چه می‌گذرد؟ در نشست «بررسی تجربه زیسته فلسطینیان در کمپ‌های آوارگی» که به مناسبت روز جهانی پناهنده و از سوی انجمن دیاران برگزار شد، مشاهدات و تجربیات فعالان حوزه فلسطین و محققان این حوزه درباره زندگی آوارگان فلسطینی در کمپ‌های غرب آسیا بررسی شد. در این نشست محققانی همچون آزاده ثبوت، عضو شبکه دانشگاہیان برای فلسطین در ایرلند، پریسا رضایی، دانشجوی دکتری اندیشه سیاسی و فعال حوزه فلسطین و صبا قدیمی، پژوهشگر اجتماعی حوزه مهاجرت آخرین اطلاعات خود را در این حوزه به اشتراک گذاشتند.

صبا قدیمی به عنوان سخنران اول این نشست، با اشاره به آمار پناهندگان در سراسر جهان گفت: بنابر آمارهای کمیساری عالی پناهندگان، در حال حاضر ۱۱۷ میلیون نفر در جهان مجبور به مهاجرت اجباری شده‌اند که ۶۸ میلیون آن مربوط به مهاجرت‌های داخلی است و ۲۷ میلیون نیز شامل پناهنده‌هاست. از این میزان پناهنده ۷۲ درصد متعلق به پنج کشور افغانستان، سوریه، ونزوئلا، اوکراین و سودان جنوبی است و مقصد حدود ۴۰ درصد این جمعیت ایران، ترکیه، کلمبیا، آلمان و پاکستان است. با این حال در این طبقه‌بندی آمارهای پناهندگان فلسطینی وجود ندارد. داده‌های مربوط به فلسطین به سختی پیدا می‌شود و اطلاعات به‌دست آمده نشان می‌دهد که شش میلیون پناهنده فلسطینی وجود دارد. او اضافه کرد: خود فلسطینیان مفهوم به‌نام «الشتات» دارند که طبق آن برخلاف بسیاری از پناهندگان که تمایل دارند در کشور



۹ شهر با دمای ۵۰ درجه

بیشینه دمای هوا در ۹ شهر طی شبانه‌روز منتهی به یکشنبه به ۵۰ درجه رسید. براساس اعلام سازمان هواشناسی بیشینه دمای هوا در ۹ شهر در استان‌های بوشهر، خوزستان و فارس طی این شبانه‌روز به ۵۰ درجه و بیشتر از آن رسید. این مناطق شامل «خورموج» در بوشهر با دمای ۵۰/۹، «گتوند و بیستان» در خوزستان ۵۰/۶، شبانکاره در بوشهر ۵۰/۵، «دزگه دهرم» فارس ۵۰/۴، «کشاورزی اهواز، صفی‌آباد دزفول» و آب‌پخش بوشهر ۵۰/۲ و شوش در خوزستان با دمای ۵۰ درجه بیشینه دمای هوا در برخی شهرهای مناطق جنوب غرب کشور به بیش از ۵۰ درجه می‌رسد. هفته جاری قدری از شدت گرمای هوا در جنوب غرب کشور به‌ویژه در استان خوزستان کاسته می‌شود.



هشدار به بعضی مدارس

مدیرکل آموزش و پرورش شهرستان‌های استان تهران بیان اینکه ۴۲/۵ درصد سقف افزایش شهریه مدارس غیردولتی در سال ۱۴۰۴-۱۴۰۳ بوده است، گفت که این میزان برای همه مدارس صدق نمی‌کند، تنها برای برخی از مدارس است که شهریه پایه آن‌ها اشکال داشته و باید ایرادات آن برطرف می‌شود. مسعود بهرامی با بیان اینکه مدرسه‌ای که از قانون شهریه پیروی نکنند، طبق تصمیم شورای نظارت بر مدارس غیردولتی با آنان برخورد می‌شود گفت: «براساس تصمیم شورا، این مدارس به پرداخت جریمه نقدی نیز ملزم می‌شوند.» او با بیان اینکه ۴۲/۵ درصد سقف افزایش شهریه مدارس غیردولتی در سال ۱۴۰۴-۱۴۰۳ بوده است، گفت: «این میزان برای همه مدارس صدق نمی‌کند، تنها برای برخی از مدارس است که شهریه پایه آن‌ها اشکال داشته و باید ایرادات آن برطرف می‌شود.» به گفته بهرامی، از ایرادات وارده، تامین نشدن حقوق معلم و ارائه نشدن خدمات خوب به دانش‌آموزان بود و این تعیین سقف شهریه بابت رفع مشکلات بوده است. مدیرکل آموزش و پرورش شهرستان‌های استان تهران با بیان اینکه در قانون جدید مدرسه‌ای که از میزان شهریه مصوب تخلف کند و بیش از میزان تعیین شده دریافت کند، علاوه بر اینکه در شورای نظارت با آن برخورد می‌شود، به پرداخت جریمه نقدی نیز ملزم می‌شود، ادامه داد: «این مدارس هم شهریه را برمی‌گردانند، هم براساس تصمیم شورای نظارت بر مدارس غیردولتی، جریمه نقدی خواهند داشت.»



یک معافیت جدید برای سربازان

مجمع تشخیص مصلحت نظام در راستای سیاست‌های کلی جمعیت، معافیت مشمولان بالای ۳۵ سال سن و دارای دو فرزند و غیرغایب، از دوره ضرورت خدمت وظیفه عمومی را به مصلحت دانست. در نشست مجمع تشخیص مصلحت نظام که به ریاست آیت‌الله آملی لاریجانی و با حضور اکثریت اعضا، مدیر قوه مجریه، وزیر امور اقتصادی و دارایی، معاون حقوقی رئیس‌جمهور و رئیس کل بانک مرکزی، رئیس سازمان برنامه و بودجه و نیز رئیس کمیسیون تلفیق لایحه برنامه هفتم پیشرفت در مجلس شورای اسلامی، برای بررسی موارد اضرائی مجلس در خصوص لایحه برنامه پنج‌ساله هفتم پیشرفت برگزار شد، اعضای مجمع، تبصره (۱) بند «ت» ماده (۱۰۲) درباره معافیت مشمولان بالای ۳۵ سال سن و دارای دو فرزند را با اصلاحاتی به مصلحت دانستند.